שער הכוונות — דרושי חג השבועות

דרוש א':

לחג השבועות צריך שתזכור כל הדרושים שנתבארו לעיל בענין הפסח ובענין ספי' העומר ובזה תבין מה שנבאר עתה בדרך קצרה, הנה נת"ל כי בז' השבועות מתפשטים המוחין בז"א בז' בחי' שבו שהם חו"ב וחו"ג שבדעת והחסד והגבו' והתפארת וגם המל' נכללת עם הת"ת יען כי היא דבוק' יחד עמו אחור באחור ועתה בחג השבועות נתפשטו גם בנצח והוד שבו והם סוד שתי לוחות האבנים שניתנו ביום שבועות כנז' בזוהר דתרין לוחין אינון נצח והוד וכיון שנתפשטו עד שם אז מזדווג היסוד דז"א עם המלכות בבחינת זווג דגדלות גמור. גם יש ענין אחר זולת זה והוא כי הנה בז' שבועות של ספי' העומר הגדיל ז"א גדלות גמור אפי' בגדלות הב' שהוא בחי' חו"ב עילאין שהם למעלה מיש"ס ותבו' הנקרא גדלות א. ונמצא כי כבר ז"א הגדיל עד שיעור קומת כל או"א ואין בו אלא בחי' גדלות מן חו"ב שבו ולמטה שהם מקום המוחין שלו אבל בחי' הכתר שבו עדיין חסר ממנו כי הוא נעש' מן א"א עצמו כנודע כי או"א הם בחי' חו"ב דא"א ולכן צריך שיעל' עתה ז"א בחג השבועות עד למע' עד א"א כי זהו תכלית גדלות ז"א כי אז גדל ז"א ולוקח כל קומת א"א ונעשה כמוהו וכבר ביארנו זו למעלה בדרוש הא דחג הפסח בענין משנת פרקי אבות הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו' כי כמה מדרגות יש בענין גדלות ז"א ותכליתם הוא בעלותו עד א"א כי אז עולה עד מקום הדיקנא קדישא דילי' וכמו שדיקנא דא"א היא לבנה דיקנא חוורא כדכתיב ושער רישא כעמר נקא כן דיקנא דז"א בעלותו עד שם נהפכת גם היא ללבן וגם הוא נקרא זקן כי הגיע לימי הזקנה כבן ע' שנה או פ' שנה שמלבין זקנו. ובזה תבין מ"ש רז"ל כי בים סוף נדמה הקב"ה לישראל כדמות בחור וזקנו שחורה כאיש מלחמה יעיר קנאה להלחם עם המצרים ולהטביעם בים סוף ובמתן תורה בחג השבועות נדמה להם כזקן שזקנו לבנה כשלג. והענין הוא כי ביום ז' של פסח היה בזמן קטנותו כנ"ל ולכן דיקנא דיליה שחורה כי כך הוא דיקנא דז"א שחורה כעורב כנז' באדרא רבא ובמתן תורה בחג השבועות עלה עד דיקנא דא"א ונהפכה זקנו ללבן ולכן נדמה להם אז כזקן לובש לבנים כמש"ה לבושי' כתלג חיוור הנדרש בביאורנו על הדיקנא דילי' הנקרא בשם מלבוש. ואמנם זה הכתר הניתן לז"א עתה הנה הוא מתחיל ליכנם בו בתחלת ליל שבועות ואינו נגמר ליכנם עד אשמורת הבוקר ואח"כ בתפלת שחרית ומוסף של יום שבועות אז מזדווג עם נוק' רחל כבשאר השבתות וי"ט שאז הוא זמן זווגם אלא שעתה עלה עד א"א מבאשמורת הבוקר משא"כ בשבתות וי"ט וזהו ענין מעלת חג השבועות ולכן הזווג התחתון נאסר בליל שבועות כי גם למעל' לא יש זווג עד היום כנז' ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה כנז' באורך בהק' ספר הזוהר בפ' בראשית ובפ' אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפי' רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית וז"ל דיפוק ההוא שתא בשלם כו' ע"ש ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות ואמנם הענין הוא זה כי ע"י היותם עוסקים בתורה כל הלילה הם ממשיכים את הכתר הנז' בז"א שהוא בחי' דיקנא דא"א שז"א עולה עד שם כנז':

וזהו הסדר של המקרא שתעסוק בו בלילה הזה כדי להמשיך הכתר הנז' תתחיל מפר' בראשית ותקרא פ' בראשית עד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כו' ואח"כ תדלג ותקרא ג' פסוקים האחרונים של בראשית ומשם ואילך תקרא ג' פסוקים הראשונים וג' האחרונים מכל פרשה ופרש' משאר הפרשיות ואם נזדמנה פרשה קטנה של ד' או של ה' פסוקים הן בהתחלת איזה פרשה הן בסופה תקראנה כולה וכשתגיע לפ' יתרו אז תקרא ג' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן בחדש השלישי לצאת בני ישראל עד סוף פרשת יתרו. וכשתגיע לפ' משפטים תקרא שלשה פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן ואל משה אמר עלה אל ה' כו' עד תשלום הפרשה. וכשתגיע לפ' ואתחנן תקרא שלש' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא עשרת הדברות השניות שהם מן ויקרא משה אל כל ישראל עד סיום פרשת שמע ישראל שהוא עד ובשעריך ומשם תדלג ותקרא שלשה פסוקים האחרונים וכשתגיע לפרשת ראה תקרא ג' פסוקים הראשונים ותדלג ותקרא מן שבעה שבועות תספר לך עד סוף הפ'. וכשתסיים לקרוא כל הפרשיות על הסדר תקרא כל נביא ונביא וכל כתוב וכתוב מן הכתובים ע"ד הנז' ג' פסוקים ראשונים וג' אחרונים שבכל א' וא' מהם עד שתסיים כל הכ"ד ספרים. והפסוקים של מגילת איכה תקראם בלחש מפני שהוא י"ט ומגלת רות תקראנה כולה. ובהגיעך אל יחזקאל תקרא הפטרת יום א' של שבועות כולה שהיא מן ויהי בשלשים שנה כו' עד תשלומה ותדלג אל פ' ותשאני רוח כו' ומשם תדלג אל שלשה פסוקים האחרונים שבו ובהגיעך אל חבקוק תקרא שלשה פסוקים הראשונים שבו ותדלג אל פ' וה' בהיכל קדשו כו' תפלה לחבקוק כו' עד סוף חבקוק כי זאת היא הפטרת יום ב' דשבועות וזהו הסדר המוכרח בענין המקרא ואח"כ שאר הלילה בסודות התורה ובס' הזוהר כפי השגת שכלך:

ובהגיע אשמורת הבוקר מעט קודם עלות השחר בעת שמשחירין פני הרקיע במזרח אשר אז נק' אילת השחר כנודע. אז צריך שתטבול במקוה ותכוין אל המקוה העליון שהוא כתר עליון דז"א הנמשך לו בלילה הזה והוא נקרא שער החמשים כמ"ש ועליו נאמר וזרקתי עליכם מים טהורים כו' ועי"כ אנו מקבלים תוספת קדושה מבחי' הכתר הזה. וטעם הדבר הוא לפי שאנחנו בלילה הזה עושים ב' דברים הא' הוא להמשיך את כתר העליון דז"א ע"י עסק התורה כנז' ואחר כך באשמורת הבוקר אנו נעשים שושבינ' דמטרוניתא רחל נוק' דז"א ומוליכין את הכלה הכלולה לבית הטבילה וטובלת במקוה העליון הנז' שהוא הכתר הנז' וגם אנחנו שושבינין דילה טובלים עמה. אבל אל תטעה לומר כי אז היא עולה עד הכתר דז"א אבל היא מקבלת במקומה למטה טהרה וטבילי' מלמעלה מכתר דז"א בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים כנז' ואחר כך ע"י תפלת שחרית ומוסף דיום שבועות ממש אז היא עולה כמוהו ואז הם מזדווגים יחד כנ"ל. ובחי' טבילת הכלה ושושבינין דילה נזכרים בס"ה בפ' אמור:

ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל תוספת ביאור בענין הזה והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי הכתר דז"א והכתר דנוק' תמיד נעשים ברגע אחד והענין הוא כי החסד המתפשט בת"ת דז"א להיותו במקום מגולה כנוד' לכן ניתוסף הארתו ונגדל כפלים ונחלק לב' חציו עולה למעלה בכתר דז"א וחציו יוצא

ממקום החזה דרך אחורי הת"ת וניתן אל רחל נוקבא דז"א לצורך כתר שבה. והנה בעלות חצי החסד הנז' עד מקום הכתר דז"א אז יורד הכתר דז"א מלמעלה (שהוא בחי' דיקנא דא"א) כנז' ויורד עד ראש ז"א ונעש' בו בחי' כתר על ראשו ונמצא כי עליית חצי החסד הנז' גורם ירידת הכתר בראשו של ז"א ולכן הכתר של ז"א נקרא שער החמשים של בינה כנז' בס' התיקונים. והענין הוא כי נודע שאין כתר דז"א נעשה אלא מחצי הת"ת האחרון של אי' עצמה והוא עצמו נעשה כמו שהוא בבחי' הכלי והעצמות שבתוכו בחי' כתר על ראש ז"א. והנה יש באי' נ' שערים שהם סוד ה' חסדים שבה וכשנגמרים אלו הה' חסדים שלה להתפשט (בכח"ב) דז"א אז יורד חצי הת"ת של אי' להיות כתר בראשו ונמצא כי ענין הכתר אינו אלא ע"י החסדים של אי' שהוא החסד שבת"ת דז"א כנז' ולכן נקרא שער החמישים ולכן בא הכתר דז"א באחרונה מכל שאר בחינות דז"א. והנה באותו חציו של החסד דת"ת דז"א הנחלק ועלה למעלה בכתר דז"א וגורם לכתר ההוא שירד ברישא דז"א הנה מאותו החצי החסד שהוא בחינת מים כנודע משם נמשכים בנקב' וטובל' בהם כנז' בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים כו':

ואמנם בענין כונת טבילה זו שבאשמורת הבוקר שמעתי ושכחתי ושאלתי את פי הה"ר יצחק ז"ל אם היה זוכר וא"ל כי לא היה זוכר היטב. אבל הנלע"ד שזה הוא מה ששמע ממוז"ל והוא שיכוין להמשיך בחי' הכתר שבה ג"כ כנז' וזהו יהיה ע"י הטבילה הזו ותכוין בב' אותיות י"ה הראשו' שבהויה דע"ב ודס"ג שהם יו"ד ה"י יו"ד ה"י והם בגימ' ע' ותחבר ג"כ עמהם שני מילויי הויות דע"ב ס"ג שהם מ"ו ל"ז כנודע והם בגי' פ"ג ויהי' הכל בגי' קנ"ג הסר משם ב' כוללים של ב' השמות הנז' וישארו בגי' קנ"א כמנין מקו"ה ותכוין שהיא טובל' עתה במקוה הזה לקבל הכתר שבה כנז' וזהו הנר' לע"ד ששמע בזה ואינו זוכר היטב:

ענין ב' הלחם שהיו מקריבים ביום חג השבועות יובן במש"ל בענין השעורים שהיו מקריבים בלילה הא' בספי' העומר ושם ביארנו כי אז לא נתנו בנקבה רק הה' גבו' מנצפ"ך שהם אותיות כפולות ואם תכפלם ב"פ יהיה מספרם תק"ס ועשר' אותיות שבהם הם תק"ע ועם ה' אותיות השרשיות הרי הם תקע"ה כמנין שער"ה. אבל עתה ביום חג השבועות יום החמישים לספי' העומר אז מזדווגים זו"ן ונותן בה טפת מ"ד שהם ה' חסדים וכנגדם היו מקריבים שתי הלחם מן החטים כי חטה היא בגי' כ"ב והם סוד כ"ב אותיות דאלפא ביתא שהם כלולים בטיפת הה' חסדים שמהם נוצר הולד כנודע כי ה' אותיו' מנצפ"ך היתירות על כ"ב אותיות האלפא ביתא שהם בחי' הה"ג וכבר נכנסו בליל א' של העומר בסוד מנחת שעורים לטעם הנז':

יום שבועות יקרא ג"פ י"ג מדות ואח"כ יאמר תפלה זו רבש"ע מלא כל משאלותי והפק רצוני ותן שאלתי לי ולבני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם ומלטנו מיצר הרע ומפגע רע ותן חלקנו בתורתך וזכנו ללמוד תורה וחכמה לעשות מע"ט בעיניך וללכת בדרכים ישרים לפניך וקדשנו בקדושתך כדי שנזכה לחיים טובים הארוכים ולחיי העוה"ב ושמרנו ממעשים רעי' ומיצר הרע ומכל שעות רעות המתרגשות לבא בעולם והבוטח בה' חסד יסובבנהו אכי"ר. ויחזור התפלה ג"פ ואחר כך יקרא ג"פ ואני תפלתי לך ה' עת רצון כו' וכן יעשה במוסף וביום ב' ביוצר:

ענין בין המצרים והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד כי ינטו צללי ערב אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום ודבר זה עושה תועלת גדול' בנפש האדם וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו כי אפי' בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן ומכ"ש בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכי' ועליו נאמר שמחו את ירושלם כו' כל המתאבלים עליה:

גם צריך ליזהר ולהמנע מלאכול בימים ההם שום פרי חדש ושלא ללבוש שום לבוש חדש כדי שלא יצטרך לברך עליו ברכת שהחיינו וכמו שנזכר ענין זה בספרי הפוס' האחרוני' וענין זה נוהג בשבתות ובר"ח אב:

גם צריך לכוין כוונות אלו בעמיד' בכל הימים ההם. הנה בברכ' אבות באותה ההויה הא' תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורת' היוצאת בחילוף אותיות שלפניה והיא טדה"ד ובהויה של אתה גבור תכוין שתאיר הויה זו אל תמורת' היוצאת בחילוף אותיות שלאחריו והיא כוז"ו ובהויה ג' שבאתה קדוש תכוין שתאיר זו ההויה אל תמורתה בא"ב דא"ת ב"ש והיא מצפ"ץ והנה ג' שמות הנז' טדה"ד וכוז"ו ומצפ"ץ הם בגי' שי"ן עם הכולל:

ובברכת רצה תכוין כי מלת רצה היא בגי' אלקים דמילוי ההין כי רצה הם אותיות צרה והוא סוד ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע שהוא שם אלקים דההין. וז"ס בין המצרי' כי מן השם הנז' שהוא דין יוצאות בימים האלו הצרות. גם תוסיף שם אדני עם רצה של אלקים הנז' ויהיו בגי' שי"ן ותכוין כי ב' בתי דינין אלו שהם אלקים ואדני שהם סוד בין המצרים ב' מצרי' העולים בגי' שי"ן יתמתקו ע"י ג' השמות הראשו' שנתכוונ' בהם בג' ברכות הא' והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ העולים בגי' שי"ן כנז' ועי"כ אותיו' צרה יתהפכו לרחמים ויהיו רצה ה' אלקינו:

ובברכת שים שלום באותם ב' שינין שבר"ת של שים שלום תכוין אל ב' השינין הנ"ל גם התיבות עצמם של שים שלום שניהם יחד עולות בגי' שי"ן שי"ן הנז' ועוד יתירים ו' כנגד ו' שמות הנז' והם שם יהו"ה וג' תמורות והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ ושם אלקים ושם אדנ"י:

ענין ט"ב מה שנהגו ביום ט"ב במנחה לומר פסוקים של נחמות וגם לקום ולשבת על הספסלים למעלה ואדרבא נראה מן התלמוד בבלי כי לעת ערב הציתו אש בהיכל ביום ט"ב ונשרף בעת המנחה וכפי"ז היה ראוי להחמיר במנחה יות' מבשחר אבל הענין יובן במה שדרשו בגמרא ע"פ מזמור לאסף אלקי' באו גוים כו' והקשו מזמור קינה מבע"ל ותי' כי בתחי' התחילו האויבים להרוג את בני ישראל ואז חשבו ישראל שלא יהיה ח"ו תקומה למפלת' ויכלו ח"ו בחרב האויבים ובראותם שהציתו' אש בהיכל לעת ערב שהוא זמן המנחה אז אמרו מזמור ושמחו שמח' גדולה וקבלו נחמה כי אם ח"ו לא היה הקב"ה משליך חמתו על העצים ועל האבנים לא היתה תקומה לשונאי ישראל וכמש"ל כלה את חמתו ויצת אש בציון. ונמצא כי לעת מנחת ערב שהציתו אש בהיכל אז אמרו ישראל מזמור וקבלו נחמה על צרתם א"כ המנהג הנז' הוא טוב ונכון. ונלע"ד ששמעתי ג"כ ממוז"ל טעם אחר והוא כי אז במנחת ט"ב נולד המשיח הנקרא מנחם כנז' במדרש איכה רבתי: